

Els territoris *també* han de gestionar la seva responsabilitat social. El cas dels metges a Catalunya.

Josep Maria Canyelles*

Tornant de fer una conferència sobre Territoris Socialment Responsables a Colòmbia, vam fer un article on ens preguntàvem si pot ser considerat responsable un país desenvolupat que, per exemple, perdi metges perquè els remunera molt per sota del context regional i, en contrapartida, intenti captar els millors professionals mèdics d'un país en desenvolupament.

El cas es referia a la captació que fa Catalunya de metges llatinoamericans, especialment colombians, de tal manera que s'afavoreix un procés de descapitalització humana per la banda d'uns professionals altament qualificats. Aquesta pèrdua, a més, és clarament quantificable en termes econòmics en tant que ha suposat al país sud-americà una gran inversió en capacitat.

Les denúncies fetes fa uns mesos pel Col·legi de Metges i pel sindicat Metges de Catalunya evidencien la tendència creixent d'aquesta situació. No pretenem en aquest escrit reflexionar estrictament sobre la condició laboral i contractual dels facultatius, aspecte sobre el qual no disposem de gaire més informació que la que brinda la premsa. Però sí que volem aprofitar la circumstància per a llançar una reflexió sobre com els territoris han de gestionar la seva pròpia responsabilitat social.

La deserció de metges augmenta a Catalunya per l'estrès i el sou

Vegem el cas amb més detall: ens diuen els experts que més d'un terç dels estudiants de Medicina no exerciran a Catalunya i que els professionals marxen a altres punts d'Espanya o a l'estranger, on són ben rebuts. De fet, Catalunya ha deixat de tenir l'atractiu de plaça sanitària d'excel·lència i no només per als metges espanyols o europeus, que van cobejar el seu

sistema assistencial els anys 80 i 90, sinó per als facultatius catalans que es van formar amb l'objectiu de poder exercir en el territori.

Segons el Col·legi de Metges de Barcelona, l'any passat se n'haurien anat més de 470. La desmotivació, l'esgotament creixent en unes consultes cada vegada més saturades de pacients i la nul·la valoració que perceben per part dels gestors del sistema expliquen aquestes desercions sense precedents.

Els salaris de la professió mèdica són a Catalunya els més baixos de tot l'Estat, quan el nivell de vida a Catalunya és notablement més alt que la mitjana. Però aquest no és el punt de desgast més punyent, ja que allò que més preocupa i desgasta és el volum de pacients que ha d'atendre, la qual consideren exagerada, que fa que en els Centres d'Atenció Primària es treballi amb una pressió assistencial enorme, i provoca que pateixin estrès i angoixa i gairebé un 5% depressió, segons fonts sindicals. Haver estudiat 12 anys i acabar cobrant 1.800 euros mirant d'atendre una llarga filera de pacients amb cadascun dels quals s'hi podrà estar cinc minuts no és òbviament per a estar satisfets.

Curiosament, el fenomen coincideix, tal com reconeix l'administració sanitària, amb una generació de metges de qualitat i preparació notables i el doctor Miquel Vilardell assegura que "des d'aquest punt de vista, la sanitat catalana segueix sent de les de màxim nivell del món i un punt de referència entre els sistemes de salut europeus".

La conseqüència serà l'increment de la contractació de metges extracomunitaris, ben probablement colombians, ja que sol ser l'origen més ben considerat per la seva capacitat.

Podeu trobar aquest article a:

www.collaboratio.net/mm/File/ca/Art.jmcanyelles.El_cas_dels_metges_a_Catalunya.pdf

Qualitat de l'ocupació

La gestió d'un Territori Socialment Responsable comporta el foment de la qualitat de l'ocupació, ja que en aquesta tasca s'hi combinen dos grans reptes, el de la cohesió social i l'ocupabilitat i alhora el de la competitivitat mundial en el marc de la societat del coneixement.

Aquest és un dels reptes que especialment la UE marca per a les empreses més responsables vinculat a l'Estratègia de Lisboa. El baix índex d'atur d'alguns territoris ha accentuat la rellevància d'aquest repte entre moltes empreses que requereixen captar i retenir el millor talent fins i tot per a processos de poc valor afegit.

Avui invertir en capital humà és una de les accions més estratègiques que pot fer una empresa i un país, establint millors garanties de sostenibilitat i competitivitat empresarial i aportant al territori un augment de l'ocupabilitat i un millor capital intel·lectual, el qual actua com un actiu rellevant per al conjunt de les empreses locals i la comunitat.

La solució d'atraure capital intel·lectual de països del Sud mentre es deixen perdre els propis suposa un perjudici per al propi país i per als països en desenvolupament, alhora que no posa remei a les condicions injustes per als professionals siguin d'on siguin, els problemes que afecten la seva qualitat de vida i de prestació del servei, i alhora posen sota sospita el nivell futur de qualitat de la sanitat pública.

L'RSE, però, ha d'ampliar mires, i concebre també el territori com a objecte i subjecte dels impactes i la Responsabilitat Social.

Rendició de comptes

A més, però, i sempre segons la metodologia de la iniciativa **collaboratio**, un Territori Socialment Responsable rendeix comptes i assumeix les seves externalitats negatives, corregint-les o compensant-les, és a dir que hauria de reconèixer i afrontar l'impacte que genera i cercar els compromisos per a limitar-los o compensar-los.

Un dels sentits més interessants de la Responsabilitat Social és com les empreses assumeixen responsabilitats sobre el conjunt de la cadena de producció de la qual formen part (encara que legalment no els correspongui). Alhora les lleis i el sentit comú estan forçant a internalitzar alguns efectes causats per la producció de les empreses com ara les emissions de CO₂ o l'atenció a tot el cicle de vida del producte per mitjà de l'ecodisseny.

Algunes d'aquestes accions afecten sobretot les grans empreses o certs sectors de major impacte, però la societat pot fer un pas més si els territoris tenen la voluntat d'internalitzar certs efectes o d'assumir responsabilitats més enllà dels seus propis límits.

Com a territori, com a país, caldria atendre aquests reptes, els quals no solament aposten per una major justícia social i global sinó que també requereixen una millor i justa eficiència de les polítiques públiques. Les societats desenvolupades han de *gestionar* què estan disposades a assumir a l'hora de causar desigualtats i posar-les damunt la taula transparentment, per tal de, si no mesures correctores, plantejar mesures compensatòries.

---

* **Josep Maria Canyelles** és promotor del *think tank* Responsabilitat Global. Col·labora amb l'Associació per a les Nacions Unides, és coordinador de la Comissió d'RS de l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció i col·labora amb diferents universitats. Promou **collaboratio**, iniciativa per als Territoris Socialment Responsables

territoris socialment
responsables

iniciativa per als Territoris Socialment Responsables
iniciativa por los Territorios Socialmente Responsables
initiative for Socially Responsible Territories
initiative pour des Territoires Socialment Responsables